

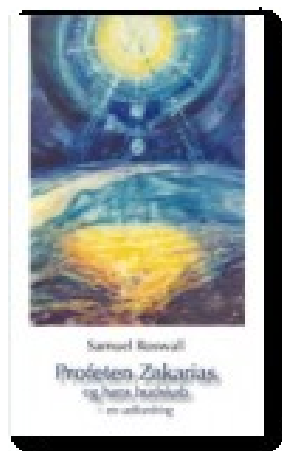
Profeten Zakarias og hans budskab

Af Samuel Roswall

En kærkommen og engagerende hjælp til at tilegne sig profetens anliggende. Det kan være fristende at gå uden om bibeltekster, der er svære at forstå. Men dermed risikerer man også at gå glip af sider af evangeliets rigdomme. Til de svære bibeltekster hører profeten Zakarias' bog. Denne kommentar er en kærkommen hjælp til at tilegne sig profetens anliggende. På en engagerende måde kaster den lys også over tilsyneladende uforståelige dele af profetens budskab. Bogen er desuden aktuell med tanke på verdenssituationen. Jerusalem er i allerhøjeste grad blevet et varmt emne i den mellemøstlige fredsproces. Zakarias' afdækker noget af det, der finder sted på et dybere plan.

1. kap af bogen er lagt på www.joffi.dk med tilladelse.

Bogen kan købes enten via Logos Media eller vi Ordet og Israels forlag. Prisen er mellem 50 og 85 kr.



Udgivet i 2002

75 sider

Zakarias' bog

Kapitel 1

Vi vil først tidsfæste profeten og hans virke.

Angivelsen i kapitel 1 er ret nøjagtig ("I den ottende måned ..."), Det todelte Israel, Nordriget og Sydriget gik på et tidspunkt i opløsning, og dele af befolkningerne blev ført i landflygtighed i Assyrien/Babylon. Zakarias optræder på et tidspunkt, hvor ca. 50.000 af de landflygtige er vendt tilbage for at genopbygge templet - Zerubbabels tempel.

Zakarias var iøvrigt samtidig med en anden profet, nemlig Haggaj. Netop de to spillede en rolle, når det drejede sig om at motivere folk til at tage fat på byggeriet. Nogle husker måske Haggajs ord i Hagg 1,4. Om profeternes rolle kan vi iøvrigt læse i Ezra 5,1-2 og 6,14. Ud fra tidsangivelserne kan vi fastslå, at Haggaj holdt sin første tale i september 520. Efter tre måneder forstummede hans røst, og så tog Zakarias over med at opmuntre til byggeriet - formentlig i forventning om Messias' snarlige komme.

Haggaj og Zakarias var altså samtidige og stod sammen. Men de var nok så forskellige. Haggaj var en praktisk, handlingens mand, enkel, ligefrem og folkelig i sin stil. Han var en profetisk vækkelsesprædikant. Anderledes med Zakarias, en ung mand (2,8) som var af præsteslægt og fulgte i sin bedstefar, Iddos spor. Han var de store syners mand. Hans sprog er rigt på billeder og gådefuldt (ligesom Åb). Zakarias kunne ligesom Haggaj også være vækkende i sin forkyndelse.

Samtidig havde han gave til at formidle evangeliets hemmeligheder.

Efter disse indledende bemærkninger, vil vi gå til teksten.

I første del af bogen fortæller profeten om sine nattesyner. Men som en slags indledning, der angiver formålet med bogen, kommer han med en inderlig appel til folket om at vende om.

Kapitel 1,1-6

Herren taler til profeten om sin vrede, sådan som den kom til udtryk ved, at Herren lod landet gå nationalt i opløsning. Nu får han besked på at opmuntre folket til omvendelse. Ikke for at de kan få lov at komme hjem, men altså efter at tilhørerne er kommet hjem. Det er altså ikke meningen, at man skal opnå noget ved omvendelse. Men vi skal omvende os, fordi Herren har gjort vel imod os, jfr Rom 2,4, hvor der tales om, at Guds godhed leder til omvendelse.

Vær nu ikke som jeres forfædre, siger Herren ved profeten. Forfædrene mødte også Herrens kald til omvendelse. Men de fortsatte deres onde færd og gerninger. F.eks. havde Jeremias advaret om, at det ville gå ad Babylon til, hvis ikke de omvendte sig. Men de lod det ikke få konsekvenser. Men Gud lod det få konsekvenser. Hvad blev konsekvenserne? Det svarer Zakarias på ved at spørge: Hvor er jeres forfædre, levede profeterne evigt? Nej, de er ikke mere. Men der er noget, som består, nemlig det ord som var blevet talt. Det var nemlig gået i opfyldelse.

Det udrettede, hvad det nævnte. Og noget tyder på, at det nu begyndte at bære frugt. For mens forfædrene lod hånt om

Herrens advarende ord, så landet gik i opløsning, så er en ny generation - her kaldet fædrene (ikke forfædrene) - som har oplevet at komme hjem, begyndt at lytte. Ordet har nået fædrene til den unge generation, som Zakarias tilhører. Og det har tilsyneladende bragt fornyelse. Derfor ser vi også, at de syner, som profeten fik og forkyndte for folket, var en forkyndelse til trøst og opmuntring.

Kapitel 1,7-17

Profeten beskriver herefter 8 nattesyner. Tidsangivelsen i v. 7 siger, at vi nu er kommet 3 måneder længere frem i tiden. En nat befinder Zakarias sig i nærheden af Jerusalem - i en kløft, hvor der voksede myrter. Vi må forstå det sådan, at han denne nat fik alle 8 syner (ej drøm,4,1)

I det første syn så han en mand sidde på en rød hest. Rytteren var standset midt i bevoksnin-gen. Bag denne rytter var der yderligere røde, rødbrune og hvide heste. Hvad skulle det syn betyde? Profeten ved det ikke, hvorfor han spørger: Hvad betyder det, Herre? Og han får svar. En engel, der kaldes "Herrens engel", står blandt myrterne og tolker synet for ham.

Hvem er Herrens engel? I GT generelt er han Guds sendebud for at udføre hans gerning eller være hans talerør. Nogle steder taler han ikke alene i Guds navn men som Gud. Han omtales også som Herrens åsyn - et udtryk som i jødisk teologi har været forstået som navnet på Messias. I Zakarias' bog optræder han netop som Herren selv, jfr. 3,1 og 12,8. Det er derfor nok Herren selv, der står her blandt myrterne i dalen og besvarer Zakarias' spørgsmål om synet. Han er iøvrigt også den, som rytterne aflægger regnskab for; og - som vi skal se - går han i forbøn for folket overfor Hærskarers Herre,

som er Gud selv. På den måde begynder vi at ane den identitet, han i NT har som "mellemanden", og den der går i forbøn for os.

Hvem er så rytterne ? Deres identitet afdækkes ved, at de oplyser om deres funktion. De er sendt af Herren for at drage omkring på jorden. Netop sådan arbejder englene - usynligt og alle steds nærværende - det ligger i deres arbejdsbeskrivelse.

Hvad konstaterede de så på deres netop overståede mission ? "Hele jorden er rolig og stille". Den afrapportering var tilsyneladende et foruroligende budskab, for det udløste straks et spørgsmål fra Herrens engel om, hvorlænge Guds vrede skal vare. Hvornår vil han gribe ind og ændre tingenes tilstand ? Englenes foruroligende melding skal iøvrigt ses i sammenhæng med Haggajs budskab 4 måneder tidligere, jfr. Hagg 2,6-9. Hvorfor var roen og stilheden anfægtende ? Jo, var den ikke udtryk for, at Gud ikke kærede sig om Jerusalem og templet - ja om folket ?

Er det ikke netop noget af det, som kan være den største grund til anfægtelse for troens folk: Der er ikke sammenhæng mellem det, Gud lover, og det som sker ! Har Gud glemt os ? Er han der i virkeligheden slet ikke ? Når bønneråbene i virkeligheden kun til lønkammerets loft ? Vi ved i teorien, hvad vi skal sige i sådanne situationer, f.eks. at Herren tøver og venter til vort eget bedste. Men selv en rolig dal med myrter i Jerusalem kan opleves som en åndelig ørken. Smerten kan brænde. Hvorfor ? Uanset om man er profet eller almindelig hverdagskristen kan man føle sig så alene - overladt til sig selv.

Ved Haggaj havde Gud lovet, at han ville sætte Himmel og jord i bevægelse for landet Israels skyld. Ikke alene himlen og jorden skulle skælve - det ville også ramme folkene. Vi kan sige, at disse ord på en måde peger langt længere frem. For ham, der her optræder i myrtedalen som Herrens engel, han talte efter sit første komme om sin genkomst. Og om den brugte han lignende ord, f.eks. Luk 21,25-26. Men her i myrtedalen er han mere kortsigtet. Han minder Gud om, at han har været vred på Jerusalem og Judas byer i 70 år. Det er jo en henvisning til, hvad Gud havde sagt ved Jeremias, Jer 25,11. De 70 år var faktisk gået, hvis man regner fra den første bortførelse af judæere. Ca. 50.000 var vendt tilbage for at genopbygge templet. Men endnu havde de ikke fået gang i projektet, især fordi nogle andre i området søgte at hindre det. Regner man fra denne hjemkomst var de 70 år faktisk udløbet før Zakarias' nattesyner. Så - Gud, hvor er du blevet af, har du glemt os ? Hvad svarer du din egen søn, her hvor han går i forbøn for dit eget folk ?

Hvad er svaret fra Hærskarers Herre ? En hel masse begivenheder ? Nej, først og fremmest et ord ! Men hvilket ord ville han da binde Zakarias til ? Han får følgende besked: "Råb: Dette siger Hærskarers Herre ..." (v.14-17). I disse ord er der flere budskaber, men alt er ment som "gode og trøstende ord".

I første del af budskabet får vi sat ord på Guds helt grundlæggende forhold til Jerusalem. Andre byer behøver ikke være misundelig, for hele jorden hører Herren til, alle steder er ham vedkommende, og alle steder kan man møde ham. Men Jerusalem er altså på en særlig måde Herrens by.

Det viste han senere ved sit 1. komme, og det vil han vise også ved sit andet komme, når han kommer og sætter sine fødder på Oliebjerget. Herren er ikke alene nidkær for denne by, han brænder af nidkærhed for den. Han har sat sit hjerte i brand for den - en kærlighedens glød.

Den kærlighed er åbenbart større end hans vrede over byens synd og frafald. Herren havde brugt andre folk for at tugte byens synder. Men læg mærke til, hvordan Herren ordlægger sig: Mod sorgløse folkeslag føler han "stor vrede", medens han på Jerusalem kun er "lidt vred". Gud bruger enkeltmennesker til at fremme sin vilje. Han bruger også hele folk. Men hedningefolkene overspillede deres rolle som redskab for Guds tugt overfor Israel. Derfor var Herren storvred på folkene. - Vi ser her noget helt grundlæggende i Guds forhold til dem, som står ham nær. På Israel var han kun lidt vred. Hvad ligger der i det ? Når Gud er vred på sine, er det for at give dem fremtid og håb. Herren tugter dem, han har kær - ikke for at fremme deres ulykke - men for at lutre og rense for at sætte tjenerne bedre i stand til at gøre fyldest i den opgave, de er udvalgt til. Med tanke på Herrens tugt overfor sine må vi prøve at holde os hans formål for øje: ikke ødelæggelse, men lutring og vintræsbeskæring. Og sådan skal vi åbenbart også tænke, når det drejer sig om Guds forhold til Israel og Jerusalem.

Hvad er konsekvensen af, at Herren brænder for Jerusalem ? Hvordan var det dengang ? Jo, han siger, han vil vende tilbage til Jerusalem - i barmhjertighed. En del af folket var vendt tilbage til Zion, men det var ikke gået alt for godt, f.eks. lå templet stadig i ruiner. Men nu siger Herren altså, at fordi hans hjerte brænder for byen, så vil han selv vende

tilbage. Ikke alene skal templet rejses, men Jerusalem skal måles med målesnor, dvs. at der skal planlægges og sættes af til byggeri. Og det kom faktisk til at ske. Zerubbabel stod for templet og politikeren Nehemias kom fra fangenskab og tog hånd om byens genrejsning.

Men genrejsningen skulle ikke alene være materiel, som man kan se for sine øjne. For Zakarias skulle yderligere råbe: "På ny skal alt godt strømme ..." Også i dette budskab siges noget om Guds forhold til landet. Der står ikke, at velsignelsen skal strømme i Judas' byer. Men Herren siger: Det skal ske i mine byer.

Herren vender tilbage, Herren kommer, alt godt skal strømme i hans byer. Hvad mon Zakarias selv har tænkt om dette budskab i hans råb ? Det siger han ikke her. Men ikke for ingenting er Zakarias kaldt for adventsprofeten - en profet der er optaget af Herrens komme. Det er tydeligt også længere fremme i hans skrift, specielt når vi læser kap. 12-14, hvor han taler om alle de kommende begivenheder, der skal indtræffe "på den dag", som han siger - bl.a. at Herren skal komme og sætte sin fod på Oliebjerget, øst for byen. Men Herrens komme lyser også klart i hans første nattesyn, hvor der forkyndes om Herrens hjerteglød for Jerusalem og hans andre byer, og at hjertegløden vil få den konsekvens, at han vender tilbage i barmhjertighed.

Herren kommer. Det budskab klinger med - også helt frem til vor tid. Historien har jo gentaget sig. Folket er igang med at vende hjem fra alle de lande, hvortil de blev spredt - idag ikke blot fra det babyloniske fangenskab. Og bemærk: Det er sket i barmhjertighed. - ikke for Israels brune øjnes skyld.

Folkets hjemvenden for 2500 år siden var ikke belønning for god opførsel i Babylon. Nej, den var et resultat af, at Herren havde hånd om situationen - som Esajas skrev: "Hvem vækkede ham i østen" - altså Persiens Kyros ? Og svaret er: "Han, som fra begyndelsen kaldte slægterne frem, Jeg, Herren, som er den første og den sidste". Sådan også i vort eget århundrede. Gennem alle historiens begivenheder ser vi - i bibelsk ovenlys - Herrens hånd og barmhjertighed i dette, at folket vender hjem .

Men netop fordi det er Herrens værk, lader han sig ikke nøje med en fysisk, nationale genrejsning. Nej, ikke alene vender folket tilbage. Herren vil selv vende tilbage og lade alt godt strømme i sine byer. Så når vi - også i dag - ser Jerusalems fysiske genrejsning, så gør vi det i forventning om netop en sådan åndelig genrejsning under Herrens nærvær.

Når Gud lader sin profet tale til os om Jerusalem, fortæller han os samtidig noget om, hvad der bor i hans hjerte overfor sine udvalgte. Lad os runde af med det. Guds brændende kærlighed til byen skyldes ikke, at indbyggerne er særligt elskværdige. Nej, Guds kærlighed har sin begrundelse i sig selv. Lad os minde hinanden om den kærlighed, så vi ikke tvivler om den, den dag vi falder. Guds kærlighed er iøvrigt så stærk, at den kan sætte os under tvang, som der står skrevet: "Kristi kærlighed tvinger os ..." Måtte den få magt i vore liv, så vi får overskud til at elske også de uelskværdige. Det gør Herren nemlig.

Studieoplæg til kap. 1:

Tænkt som igangsættende....

Overvej, hvad der er begrundelsen for at vende om til Herren.

Hvorfor var roen åndeligt smertelig?

Overvej i lyset af teksten, hvordan Herren svarer på nøden.

Er landets byer alene Israels byer?

Hvar er årsagen til Guds kærlighed?